

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)**Α' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ****Κείμενο 1****Γιάννης Οικονόμου, ο Έλληνας που μιλάει 32 γλώσσες!**

Ακολουθούν αποσπάσματα της συνέντευξης που παραχώρησε στη Σοφία Παφτούνου ο Γιάννης Οικονόμου, ο Έλληνας που μιλάει 32 γλώσσες. Το κείμενο ανακτήθηκε από τον ιστότοπο iefimerida στις 13/11/2021. Ο κ. Οικονόμου σπούδασε Γλωσσολογία και σήμερα εργάζεται στην Γενική Διεύθυνση Μετάφρασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες.

Δηλαδή δεν ξεκινούσατε να μαθαίνετε μια γλώσσα για τη γλώσσα και μόνο, αλλά για τον πολιτισμό της χώρας που τη μιλούν και ό,τι έχει να κάνει γύρω από αυτή...

Απολύτως. Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Και θέλω να το διευκρινίσω. Δεν είμαι ο nerd, δεν είμαι δηλαδή ο σπασίκλας που κάθεται και μαθαίνει απλώς τη γραμματική κτλ. και το βιώμά του σταματά εκεί. Για μένα η γλώσσα δεν είναι μόνο οι άπειρες ώρες διαβάσματος που επενδύω. [...] Όλα αυτά είναι απαραίτητα, αλλά μετά από αυτά καταλαβαίνεις – πρέπει να καταλάβεις – ότι η γλώσσα είναι ζωή. Σ' ένα κλίμα με τεράστιο ρατσισμό και ξενοφοβία, έρχονται οι γλώσσες και σε διδάσκουν. Δεν τις διδάσκεσαι μόνο. Σε διδάσκουν αυτές ότι υπάρχουν αυτοί οι άνθρωποι, οι πλούσιοι, οι φτωχοί, οι προνομιούχοι, οι βασανισμένοι... Μαθαίνεις τα βιώματά τους.

Οι γλώσσες με μετασηματίζουν, με κάνουν καλύτερο άνθρωπο, ξεπλένουν από μέσα μου την ξενοφοβία, τον φόβο για τη διαφορετικότητα, για τον Άλλο, τον διαφορετικό. Και με εμπλουτίζουν. Με κάνουν πολύ περισσότερο άνθρωπο. Κάθε γλώσσα. Η γλώσσα δηλαδή δεν είναι μόνο τα βιβλία. Τα βιβλία σου ανοίγουν τον δρόμο για να μάθεις τη γλώσσα. Είναι το πρώτο μεγάλο και σημαντικό βήμα, αλλά μετά όποια γλώσσα και να μάθεις, πρέπει να είσαι ανοιχτός και ανοιχτή στο να εισπράξεις τα βιώματα των ανθρώπων που είναι φορείς της γλώσσας αυτής. Αν δεν συναναστραφείς με άτομα που μιλούν τη γλώσσα, δεν θα έχεις το γλωσσικό αίσθημα, θα τη μιλάς επιφανειακά. Γι' αυτό είναι σημαντικό να ταξιδεύεις. Αλλά αν δεν μπορείς, έχεις πλέον τη δυνατότητα μέσω του ίντερνετ, να κάνεις τις ανάλογες φιλίες κτλ. Πρέπει ο άνθρωπος να ζήσει τη γλώσσα που μαθαίνει.

Οπότε τι θα συμβουλευάτε κάποιον/α που θα ήθελε να ξεκινήσει να μαθαίνει μια γλώσσα;

Η Προετοιμασία ... Έξυπνα και Εύκολα

www.arnos.gr info@arnos.gr Επιμέλεια: Αναστασία Τετεπουλίδου

Μιλώ για Έρωτα. Θα πρέπει να ερωτευτείς τη γλώσσα που μαθαίνεις, την κουλτούρα της, τον πολιτισμό της. Να συμπάσχεις με τους ανθρώπους και αυτά που έχουν περάσει στο παρελθόν ή και αυτά που περνούν στο παρόν, με αυτά για τα οποία αγωνίζονται. Αν θες για παράδειγμα να μάθεις πολωνικά, πρέπει να ακούς πολωνική μουσική, να βλέπεις πολωνικές σειρές... Πρέπει να δεις τη γλώσσα στην ολότητά της. Πέρα από τις γλώσσες που μαθαίνουμε, για να βρούμε μια δουλειά – δεν χρειάζεται προφανώς να μάθεις 32 γλώσσες – το θέμα είναι να βρεις μια γλώσσα να εμπλουτίσει τη ζωή σου, να δεθείς με μια κουλτούρα, διαφορετική από τη δική σου. Ερωτεύσου αυτή τη γλώσσα, κάτσε διάβασε πολύ, είναι απαραίτητο, αλλά άμα μείνεις εκεί, έχεις χάσει την ουσία του θέματος. Εγώ μιλάω για την ουσία. Πώς ξεπερνάς τις παρωπίδες που μας βάζει η ξеноφοβία, ο ρατσισμός; Πώς δέχεσαι μια κουλτούρα με τα θετικά και τα αρνητικά της; Η απάντηση είναι ότι ανοίγεις και αφήνεις αυτήν την κουλτούρα να γίνει μέρος της δικής σου ζωής και να στην εμπλουτίσει. Η γλώσσα ξεπλένει από μέσα σου το δηλητήριο του φόβου του άλλου. Κάνεις πολύ περισσότερους φίλους αν μιλάς μια άλλη γλώσσα.

Κείμενο 2

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ (1908-1960)

Η Μεγάλη Χίμαιρα [απόσπασμα]

Το απόσπασμα είναι από το έργο του Μ. Καραγάτση Η Μεγάλη Χίμαιρα (Αθήνα: Εκδόσεις Εστία, 2016). Η Μαρίνα, νεαρή Γαλλίδα, ερωτεύεται και παντρεύεται έναν Έλληνα καπετάνιο, τον Γιάννη. Αφήνει τη χώρα της και μετακομίζει στη Σύρο. Εκεί συγκατοικεί με την πεθερά της, τη γριά Ρεϊζαίνα.

Πολλές φορές, τα πρωινά που ο Γιάννης έλειπε στη Σύρα, πεθερά και νύφη κουβέντιαζαν παρακινημένες από κάποια βαθύτερη ανάγκη επαφής. Η Μαρίνα έλεγε πολύ λίγα για την παλιά της ζωή. Είχε αποφασίσει να μην εξομολογηθεί ποτέ, σε κανέναν, όλα εκείνα που υπήρξαν η δυστυχία και η ντροπή της πρώτης ηλικίας της.

- Μη γυρεύεις λεπτομέρειες από την παλιά μου ζωή, είχε πει του Γιάννη. Ήταν τόσο δυστυχισμένη, που δεν θέλω ούτε να τη θυμάμαι. Σου λέω την αλήθεια. Και σε παρακαλώ να σεβαστείς την επιθυμία μου.

- Θα τη σεβαστώ...

Πήγε και βρήκε τη μάνα του, τη Ρεϊζαίνα. Ήταν δύσκολο να της πει αυτό που ήθελε:

Η Προετοιμασία ... Έξυπνα και Εύκολα

- Μητέρα, η Μαρίνα δεν είναι σαν τις δικές μας τις γυναίκες. Σκέφτεται αλλιώς, νιώθει αλλιώς. Δεν θα 'θελε ποτέ να τη ρωτάνε για την περασμένη ζωή της. Αν νιώσει την ανάγκη, θα μιλήσει πρώτη αυτή... [...]

- Έτσι φαίνεται είναι οι ξένες. Δεν έχουν την καρδιά στο χέρι, διαφεντεύουν τη γλώσσα τους...

Έτσι οι συνομιλίες της Ρεϊζαινας με τη νύφη της ήταν συνήθως ένας μακρύς μονόλογος της πρώτης. Η γριά η ποτισμένη με το φαρμάκι της γυναίκας του ναύτη, διηγόταν την ιστορία της θαλασσοδαρμένης φαμίλιας της. Τα λόγια αντηχούσαν στο στόμα της σαν ποίημα, που δεν ήταν άλλο από το μεγάλο έπος της θάλασσας. Η Μαρίνα την άκουγε με ενδιαφέρον, πολλές φορές και με συγκίνηση. Μα όλ' αυτά ήταν ξώπετσα, μην μπορώντας ν' αγγίξουν το βάθος της καρδιάς.

Δεν γινόταν να μονιάσουν αυτές οι δύο γυναίκες. Τις χώριζε ένα απέραντο διάστημα από χώρες, φυλές και κλίματα. Η μια ήταν κόρη των ξανθών Βίκινγκς, των σκληρών πολεμιστών του χρυσαφιού. Η άλλη Ασιάτισσα, με ψυχή κλειδωμένη, είχε στις φλέβες της το αίμα των αληθινών θαλασσινών, εκείνων που παλεύουν πραγματικά με το κύμα για να εμπορευτούν τον πλούτο της γης. Για τους πρώτους, η θάλασσα είναι μέσο· για τους δεύτερους, σκοπός.

«Όταν μπορέσω -συλλογιζόταν η Μαρίνα- να βρω εκείνο που κρύβεται κάτω από τα λόγια της, τότε θα καταλάβω πως γίνηκα ένα με τούτη τη γη και τους ανθρώπους της».

Την ίδια στιγμή η Ρεϊζαινα έλεγε μέσα της: « Όχι! Εκείνο που θα 'λεγα σε μια γυναίκα που 'χει το ίδιο αίμα με μας, σε τούτη δεν μπορώ να το πω. Δεν θα με καταλάβει. Αλλά κι ούτε θέλω να με καταλάβει.»

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ο υποερώτημα

Λαμβάνοντας υπόψη τη 2η απάντηση της συνέντευξης στο Κείμενο 1, να παρουσιάσεις σε 50-60 λέξεις τις συμβουλές που δίνει ο Γιάννης Οικονόμου σε κάποιον που θέλει να ξεκινήσει την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας.

Μονάδες 10

2ο υποερώτημα

α. Αν δεν συναναστραφείς με άτομα που μιλούν τη γλώσσα, δεν θα έχεις το γλωσσικό αίσθημα, θα

Η Προετοιμασία ... Έξυπνα και Εύκολα

τη μιλάς επιφανειακά. (2η παράγραφος)

Στην παραπάνω περίοδο το αν δηλώνει:

- I) υπόθεση
- II) απορία
- III) επιφύλαξη
- IV) αμφιβολία

β. Γι' αυτό είναι σημαντικό να ταξιδεύεις. (2η παράγραφος)

Στην παραπάνω περίοδο το προθετικό σύνολο Γι' αυτό δηλώνει:

- I) επεξήγηση
- II) αίτιο-αποτέλεσμα
- III) προσθήκη νόηματος
- IV) συμπέρασμα

Και στις δύο περιπτώσεις να αιτιολογήσεις την απάντησή σου σε σχέση με το νόημα των προτάσεων και τον ρόλο των παραπάνω λέξεων – φράσεων στη συνοχή του λόγου.

Μονάδες 10

3ο υποερώτημα

- Οι γλώσσες ξεπλένουν από μέσα μου την ξενοφοβία
- ...πρέπει να είσαι ανοιχτός και ανοιχτή στο να εισπράξεις τα βιώματα των ανθρώπων που είναι φορείς της γλώσσας αυτής
- Πώς ξεπερνάς τις παρωπίδες που μας βάζει η ξενοφοβία;

Ο ομιλητής χρησιμοποιεί τις παραπάνω υπογραμμισμένες λέξεις με μεταφορική σημασία. Να ερμηνεύσεις την επιλογή του αυτή σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά (μονάδες 6) και να τις αντικαταστήσεις με άλλες που να αποδίδουν με κυριολεκτικό τρόπο το ίδιο νόημα (μονάδες 9).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Σε ένα άρθρο που πρόκειται να δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου, καλείσαι να παρουσιάσεις τους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη γλωσσομάθεια στη σύγχρονη

Η Προετοιμασία ... Έξυπνα και Εύκολα

εποχή ιδίως για τους νέους και να προτείνεις τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην καλύτερη εκμάθηση των ξένων γλωσσών (300-350 λέξεις).

Μονάδες 30**ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)****1ο υποερώτημα**

Το παραπάνω απόσπασμα από το Κείμενο 2 είναι γραμμένο σε ύφος απλό, φυσικό και ανεπιτήδευτο. Να επιβεβαιώσεις την παραπάνω άποψη (μονάδες 4), κάνοντας αναφορά σε δύο γλωσσικές επιλογές του κειμένου (μονάδες 6).

Μονάδες 10**2ο υποερώτημα**

Στο παραπάνω απόσπασμα από το Κείμενο 2 να εντοπίσεις δύο αφηγηματικούς τρόπους (μονάδες 6) και να αιτιολογήσεις τη λειτουργία τους (μονάδες 4).

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)**

Πώς ερμηνεύεις τη δυσκολία ουσιαστικής επικοινωνίας των δύο γυναικών με βάση τα νοήματα του Κειμένου 2 (μονάδες 10); Με ποια από τις δύο ηρωίδες θα ταυτιζόσουν περισσότερο και γιατί; (μονάδες 5) Η απάντησή σου να μην ξεπερνά τις 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15